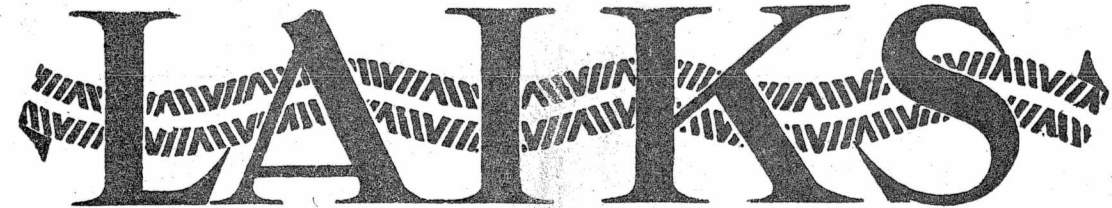

Latvian Newspaper „LAIKS” (Time)
for USA and Canada.

Published twice weekly except Christmas issue — Helmārs Rudzītis. Publisher — Editorial and Business Office 7307, — 1st Ave, Brooklyn, N.Y., 11209 USA. Phone TE 6-6382, Canadian Office: 444 Wolseley Ave, N. Montreal 264, P. Quebec, Phone 488 1547. Subscr. Rates USA. Canada and elsewhere: 3 months \$7.00, 6 months- \$13.00 1 year — \$25.00. Advert Rates: 1 column (2 1/2" by 1"), \$3.60, 1 column (2 by 1 1/2" choice location \$4.60.

LAIKS

Latviešu laikraksts Amerikā „LAIKS”
iznāk divi reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās*

Izdevējs apgāds „Grāmatu Draugs” — H. Rudzītis. Redaktors Arturs Strautmanis. Redakcijas kolēģijā Kārlis Rabācs (emer.), Maksis Čulītis (Toronto) un Gunārs Grīnbergs. Redakcija — kantoris: 7307, 3rd Ave, Brooklyn, N. Y., 11209, USA. Tel. kantorim TE 6-6382, redakcijai (212) SH 8-6704. — Abonēšanas maksa ASV un Kanādā, par 3 mēn. \$7.00, par 6 mēn. \$13.00, par 1 gadu \$25.00. Sludinājumu maksa: slud. daļā \$3.60 (2 1/2" sleja), tekstā \$4.60 (2" sleja) un pirmā lappusē \$6.00 par colla₃ telpu 1 slejā.

gu biedrības priekš-
iografiju un baltiešu
es par instruktoru
itātē, kur turpina
i grada iegūšanai.
nālistiku. Abi dzejo.
iznācis dzeju krā-
"Imantas apgādā).

certa turneju uzsāks
stonā. Tālākie plāni
8.sept. Mančesterā
iltonā, 15. Toronto,
los, 18. Kalamazū,
21. Čikagā, 22.
l. Klivlandē, 27.
., 28. Filadelfijā.
29. sept. Priedainē.
B.

bet vai tā nevarētu būt?
ķermenim cauri izstrāvojam siltu
krievnāku sirdi nekā viņš līdz šim

Ingučū, nekā neteiksim. Novērosim.
ca diezgan.

varbūt, par velti izšķiež savu naudu!
al nopelnīt. Bet uzmodini ubagu no
ņam atņemsi pēdējo.

a māsas roku, un negaidītā saruna
autrā saskare izdzēsa gadu atstarpi,
īra šos divus viena tēva un mātes

21.

ģimene nolēma pavadīt Madaros.
viņai norunas ar draudzenēm, bet
is. Svētķu vakarā Čipustēvs iejūdza
ju straujāko skrējēju un Kaspars ar
brauca uz baznīcu. Inga apgalvoja,
sela.

negāja cauri nīķis ar Rīgā palik-
s skaitās. — Ja bijusi kāda ballīte,
ds, ne galva.

šmāns laikā radusies tuvība ar Ingu-
ies, bet tieši tās dēļ Kasparam ne-
rikojās citādi, nekā pēc viņa domām
es prātīgam, pieaugušam cilvēkam.

— tēvs labsirdīgi klusināja dēlu. —
ad nevajaga vilkt ar varu. Tas ir
dēšanu — ko pirmo reizi slapjajā
pret paša gribu, no tā nekāds ūdens
z.

ebūtu pirmā reize baznīcā, — Kas-
s. — Un pret baznīcu pašu viņai
mu nav. Runa ir tikai par to, ka

; nebija; dubļu laikā riteņu iebruk-
uzkalniņi, kas tagad bija sasaluši
vietumis lika lekt kā pār grāvjiem
ārtīgi iztricināja. Citās ziemās, kad
irāk, kamanas pa to slidēja gludi
ātes delna pār bērna galviņu. Mā-
znīcas torņa logos bija līcis iedeģt
, smailo, uz debesīm pacelto pirkstu
pa lielu gabalu. Laiks turējās uz
klusni un salu, debesis bija skaidras
malē gar meža stūri šķielēja mēness.
oja dzidrajā gaisā kā uz tumši zila
lārgakmeņi.

uca no mājām laikus un ceļā vēl
nesastapa.

Adrese

Apgāds „GRĀMATU DRAUGS“

7307 Third Ave.

Brooklyn N. Y. 11209.

TULKOŠANĀ UN SĀGATAVOŠANĀ

GULAGA ARCHIPELAGA OTRĀ GRĀMATA
(3 un 4 daļas)

Visi, kas vēlas šo grāmatu lasīt latviešu valodā, varēs to
saņemt, tiklīdz tulkošanas un iespiešanas darbi būs paveikti.

Grāmatas iznākšanas laiku paziņosim drīzumā.

— Divaini, — tēvs, kādu laiku klusēdams braucis,
ierunājās. — Šie braucieni Ziemsvētku vakarā ap-
raksīti gan dzejā, gan prozā, un tie ir līdzīgi kā ola
olai — sentimenta pārsātināti, tā ka dažubrīdi gan-
drīz jāsmejas, bet kad tu pats tādu pārdzīvo — viss
kļūst citādi. Īsts, patiess, sirdij tuvs.

Netālu no baznīcas viņus pamāca Vanaģu otrs
pajūgs, kurā brauca visa rentnieku ģimene, izņemot
vecu māti. Kādam vajadzēja palikt mājās.

Baznīca strauji pildījās. Nepārtraukti no priekš-
telpas skanēja dunoņa, nācējiem uz kļeģeļu klonā
nodauzot no zābakiem sniegu. Skaidri varēja at-
šķirt smago, apkalto stulmju zābaku klauzdzēšanu
no sieviešu kurpju viegļajiem sitieniem. Durvis verot,
ik reizes telpā ielauzās strāva vēsā nakts gaisa, bet
šovakar, likās, aukstuma neviens nemanīja. No
svēcītēm lielajā eglē altāra priekšā plūda ne tikai
gaisma, bet — likās — arī siltums.

Sieviešu daļā vienā no pirmajiem soliem vietas
ieņēma Anna ar savu māti. Pirms apsēsties, viņas
nometās ceļos un, galvas noliekušas, noskaitīja
klusu lūgšanu — tāpat kā to mēdza darīt pārējie
baznīcēni. Īsu brīdi mierīgi solā sēdējusi, Anna ne-
nocietās, pagriezās atpakaļ, un viņas acis sastapās
ar Kaspara skatu. Anna viegli pamāja ar galvu un
pār seju tai pārlaidās gaišs smaids.

Jaunā draudzes gana aicināts, dievkalpojumā
piedalījās Izglītības biedrības koris, īsi pirms diev-
kalpojuma laika ērģeles sāka prelūdēt, pamazām
ļaujot ieskanēties pazīstamās Bethovena Ziemsvētku
dziesmas motīva daļām. Tad prelūde beidzās un
koris uzņēma toni. Vairākkārt pārbaudījis, vai katra
balss atradusi pareizo tonkārtu, diriģents-ērģelnieks
izkāpa no ērģeļu sola un, luktas grīdai pie katra
soļa iečīkstoties, nostājās kora priekšā un pacēla
zizli. Koristi saspringa un atņēma elpu.

— Svētā nakts, ak, izlej tu
Debess mieru sirsniņā,
Jauku spirdzināšanu
Ceļniekam tvīkšanā...

Ziemsvētku lasījumus Kaspars šovakar klausījās
un pārdzīvoja citādi nekā iepriekšējos svētkos.
Augstskolā dzirdētais, lekcijās mācītais katru vārdu
un domu lika analizēt.

„Dievs, tas Kuņģis sacīja uz čūsku: Es celšu
ienaidu starp tevi un sievu un starp tavu sēklu
un viņas sēklu. Šis samis tev galvu un tu
viņam iedursi papēdi.

(Turpinājums sekos)

Lādzis

KABATAS KALKULĀTORS,
ELEKTRONISKĀ RĒKINĀŠANAS
IERĪCE

Priekš dažiem gadiem „Laika” sle-
jās jau bija diskusija par ieteikumu
t.s. kompjuāterus mūsu valodā dēvēt
par datoriem, aizrādot uz šī īsā un
ērtā nosaukuma lielajām priekšrocī-
bām. Pēdējo dēļ datora vārds tagad it
bieži sastopams mūsu presē. Kāds īss
un ērts, tāpat visādu salikteņu
darināšanai izdevīgs nosaukums būtu
vajadzīgs arī tām elektroniskajām
rēķināšanas ierīcēm, kas savu parocī-
go apmēru dēļ (citas nēsājamas pat
kabatā!) tagad kļuvušas ļoti populā-
ras. Varētu saukt tās, sekojot angļu
valodai, par elektroniskajiem kalku-
lātoriem vai skaitļotājiem, sal. angļu
calculator, pocket calculator. Vēlams
tomēr būtu kāds īss nosaukums, pie
tam tāds, kas arī ikdienas sarunu
valodā nevarētu tikt sajaukts ar
pieminētā kompjuātera resp. datora
jeb skaitļotāja apzīmējumu.

Pie šī jautājuma apstājoties, var
aizrādīt, ka vecos latviešu tekstos
skaita vārda vietā lietots vārds
lā g a, ar to tulkojot latīņu vārdu
numerus, kam atbilst angļu number,
vācu Zahl, franču numero, krievu
число. Mūsu vecajos rakstos sastop-
pams arī substantīvs l ā g a d ī b a
ar nozīmi „nolēse”, norēķins, kontu
nokārtojums”. Kā jau labi zināms,
mūsu šī laika valodā tiek plaši lietoti
daži citi vārdi ar to pašu sakni, piem.,
lāgs, nelāgs, lāga, lādzīgs u.tml.
Veclatviešu tekstos sastopams arī vēl
verbs l ā g a d ī t ar nozīmi
„Norēķināties, sniegt nolēsi, attais-
nojumu”.

Sacīto vēra ņemot, mūsu valodā
varētu, varbūt, ieviest kādu citu, ar
to pašu sakni lāg— darinātu vārdu,
proti, l ā d z i s, tā dēvējot augstāk
minētos mazo apmēru elektroniskos
kalkulatorus resp. rēķināšanas mašī-
nas. ā—skaņa šādā jaunvārdā varētu
tikt izrunāta stiepti resp. ar stiepto
intonāciju. Kā zināms, dažādu daiku
un rīku vārdi ar — is latviešu valodā
nav sveši, salīdz., piem., nazis,
duncis, ricis, slēdzis, vadzis utt.

Reizē ar to būtu iespējami vēl daži
biti jauni darinājumi, piem., m a z l ā-
d z i s, vai k a b a t a s l ā d z i s,
tā saucot minētās ierīces mazoš,
kabatā nēsājamoš tipus.. Šķiet, ka
izdevīgs vārdu būtu arī verbs
l ā d z ē t, t.i. ar minēto aparātu,
lādzi, strādāt, rīkoties (salīdz., piem.,
vārdus kaplis un kaplēt!). Būtu
iespējami arī daži citi darbību un to
rezultātu apzīmējumi, piem., s a l ā-
d z ē t, izlādzēt, arī salādzē-
jums, izlād z ē jums varbūt pat
īformas izlādze, nolādze, un,
ja rodas vajadzība, vēl kādi atbilstoši
jauni darinājumi.

KĀRLIS DRAVIŅŠ